

VIEŠPATS arti tų, kurie sielojasi, ir gelbsti nevilties apimtuosius /Ps 34,19/

2018 m. balandis Vilniaus ev. reformatų parapijos tarybos informacinis leidinys **Nr. 4 (188)**

Leidžiamas nuo 1998 m. lapkričio mėn. ISSN 2029-512X (internete ISSN 2424-4341)

Jis yra <...>,
mano Išlaisvintojas

Ar ne per dažnai, būdami tikinčiaisiais, pamirštame mūsų didįjį Išlaisvintoją ir bandome savo menkomis pastangomis krapštytis iš įvairių rūpesčių bei problemų kalėjimo, gelbėtis iš klampios pelkės?

Greičiausiai net nepastebime, kai siela atsiduria įkalinta rūpesčių ir nevilties tamsiame drėgname rūsyje arba yra užrakinta savo išdidumo bokšte. Ar kartais netenka nusivilti ir savimi, ir kitais, kai norime viską greitai išspręsti bei patirti pergalingo triumfo akimirką. Biblijos Patarlių išmintis byloja, kad kas skuba, nusideda. Juk kaip dažnai neišlaukę visai šalia esančios Dievo pagalbos, atsitraukiame nuo Viešpaties dovanojamos sėkmės, kuri buvo vos per žingsnį.

Dievas visada yra šalia. Jis eina pirma mūsų į skirtingas mūsų gyvenimo situacijas, lygiai taip pat, kaip Kristus po prisikėlimo pirma savo mokinių ėjo į Galilėją, į tą vietą, kur užgimė visų apaštalų pašaukimas – į pašaukimo lopšį. Ten jų pašaukimai, po suklupimo Kristaus Kryžiaus valandą, vėl buvo atnaujinti Dievo jėga.

Kadangi Dievas yra šalia žmogaus, todėl ir sprendimai, situacijų pokyčiai, pergalės ir išsipildę lūkesčiai būna šalia. Tik neskubėkime karštakošiška kažką spręsti, kai būname nuėję jau nemažą kelio atkarpos dalį. IŠLAISVINTOJAS yra čia pat, sprendimas visai šalia. Sukaupkime dar šiek tiek kantrybės, vidinės jėgos ir Jo malonė taps akivaizdi. Deja, mes, žmonės, dažnai nusiviliame ir atsitraukiame, sprendimui būnant visai šalia.

Prašykime Dievo malonės sulaukti Jo sprendimo ir išlaisvinančios galios! Sulaukime, kai Jis praskiria kelią per jūrą, kad praeitume jūros dugnu ir liktume gyvi bei sausi!..

2018 balandžio 17 d.
Anželika Krikštaponienė,
Šiaulių bažnyčios
Tiesos žodis pastorė
Iš <http://www.ramioslankos.lt>

Evangelikų kapelionų įvedimas

Vadovaujantis Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios ir Lietuvos Krašto apsaugos ministerijos 2014 m. susitarimu dėl Evangelinės sielovados ir evangelikų kapelionų tarnystės Lietuvos kariuomenėje, š. m. balandžio 20 d. Kėdainių evangelikų reformatų bažnyčioje buvo įvesti ir palaiminti tarnystei du dvasininkai: Naujosios Akmenės Evangelikų bažnyčios pamokslininkas, ganytojas Mindaugas Palionis bei Jonavos evangelikų bendruomenės vadovas, pamokslininkas, ganytojas Giedrius Ažukas.

Yra patvirtintas Evangelinės sielovados Lietuvos Kariuomenėje STATUTAS. Jo pirmas straipsnis skelbia: *Evangelinė sielovada Lietuvos Kariuomenėje Lietuvos evangelikų reformatų kanoninėje teisėje prilyginama Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios – Sinodo organizaciniam vienietui – distriktui, yra vadinamas: Karo distrikto. Jam vadovauja Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo ordinuotas vyresnysis kunigas – superintendantas. Jis yra distrikto vykdančysis vadovas ir eina evangelikų karo vyriausio kapeliono pareigas. Vyriausiojo kapeliono pareigas eina kun. Rimas Mikalauskas.*

Statuto penktas straipsnis skelbia: *Karo distrikto pagrindiniai mal-*

dos namai yra Kėdainių evangelikų reformatų bažnyčia, kur ilsisi evangelikų reformatų protektorių ir Sinodo kuratorių, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kariuomenės vadų – lauko ir didžiųjų etmonų kunigaikščių Kristupo Radvilo Perkūno ir Jonušo Radvilo palaikai.*

Karo distrikto tikslas – rūpintis Lietuvos Respublikos kariuomenėje tarnaujančių karių (jūreivių) ar jų šeimos narių – evangelikų reformatų ir kitų evangelikų, ekumeniškai bendradarbiaujančių su Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčia, sielovada.

Šiek tiek istorijos:

Karo kapelionų tarnyba turi senas tradicijas. Lietuvos Didžiojoje Kunigaikštystėje ji minima nuo XV a. pradžios. Drauge su kariais į žygius traukdavę karo kapelionai laikydavo Šv. Mišias – pamaldas, klausydavo išpažinčių, dalindavo Komuniją – Viešpaties Vakarienę, prieš mūšį laimindavo ir drąsindavo karius. Vienas žymiausių XVI a. Reformacijos veikėjų – šveicaras Ulrichas Cvinglis buvo karo kapelionas ir žuvo Kappel'io mūšyje, gindamas Šveicarijos protestantiškų kantonų sienas nuo katalikiškų kantonų kariuomenės įsiveržimo.

1918-aisiais atkurtoje Nepriklausomoje Lietuvoje jau 1919 metų pradžioje (1919 m. sausio 9 d. Kauno įgulai paskirtas pirmasis karo kapelionas – R. katalikų kunigas Bronislovas Bumša) buvo įsteigta kariuomenės dvasininkijos institucija, kurią sudarė vyriausiojo kariuomenės kapeliono institutas su 109 įvairių tikybų dvasininkais – karo kapelionais. Katalikų buvo daugiausia, bet karo kapelionus turėjo ir kitų religijų išpažinėjai: judėjai, evangelikai, sentikiai ir stačiatikiai.

Pagrindinė karo dvasininkijos veiklos kryptis buvo rūpinimasis kariškių religine praktika. Karo kapelionai laikydavo mišias ir pamaldas, klausydavo išpažinčių, dalindavo Komuniją, prisaikdindavo karius, šventindavo vėliavas bei lėktuvus, patardavo kariškiams įvairiais moralės bei sąžinės klausimais ir pan. Nors ir neturėdami visų klebonams suteiktų teisių, jie krikštijo, tuokė bei laidojo kariškius ir jų šeimos narius.

Karo kapelionai Mindaugas Palionis, Giedrius Ažukas ir vyriausias karo kapelionas kun Rimas Mikalauskas

Jų pareiga buvo taip pat apie įvykusią nelaimę informuoti mirusiojo artimuosius arba atitinkamų parapijų klebonus. Svarbi kariuomenės dvasininkijos veiklos kryptis buvo religinis karių ir kariūnų ugdymas. Karo kapelionai vesdavo tikybines dorovinio ugdymo pamokas ir rengdavo religinio turinio pokalbius. Religinis švietimas kariuomenėje buvo viena iš svarbiausių kapeliono pareigų.

Kariuomenės kapelionai privalėjo dėstyti savo dalies mokyklose bei rengiamuose kursuose tikybos ir doros pamokas pagal vyriausiojo kariuomenės kapeliono nustatytas programas, taip pat vesti *tikybinio dorovinio* turinio pokalbius kuopose, skyriuose bei įstaigose dalies vado ar viršininko paskirtu laiku. Karo kapelionai mobilizacijos atveju negalėjo būti atleidžiami nuo savo pareigų ir privalėjo drauge su savo kariuomenės dalimi vykti į karą.

Pirmuoju ir ilgiausiai ištarnavusiu Lietuvos kariuomenės evangelikų kapelionu buvo reformatų kunigas Adomas Šernas. Jį šiose pareigose pakeitė jaunas kunigas Aleksandras Balčiauskas, Lietuvos ev. reformatų Kolegijos nutarimu 1940 m. kovo 16 d. paskirtas Lietuvos kariuomenės evangelikų kapelionu.

Kun. Adomas Šernas 1938 m. parengė evangelikų liuteronų ir reformatų giesmių bei maldų knygelę – *Karys evangelikas*, kurios turinys

buvo parinktas taip, kad, prireikus, iš jos kariai galėtų pasisemti paguodos, kad sustiprėtų jų tikėjimas, vidinė drausmė, Dievo ir tėvynės meilės dvasia.

Evangelikų liuteronų karo kapelionu buvo Klaipėdoje gyvenęs kun. Valentinas Gailius. Jis buvo paskirtas Lietuvos kariuomenės 7-ojo pulko evangelikų karių kapelionu ir tarnavo iki 1930 metų.

1934 m. rugpjūčio pradžioje Lietuvos kariuomenės 6-ojo pulko evangelikų kapelionu Klaipėdoje buvo paskirtas liuteronų kun. Petras Dagys, kilęs iš Biržų, Peikštenių kaimo.

1940 m. birželio 14 d. okupavus Lietuvą Sovietų Sąjungai, 1940 m. liepos 2 d. visi karo kapelionai iš savo pareigų buvo atleisti, o karo dvasininkijos institucija panaikinta.

Pirmuoju atkurtos nepriklausomos Lietuvos kapelionu tapo monsinjoras Alfonsas Svarinskas, 1991–1996 m. ėjęs Lietuvos kariuomenės vyriausiojo kapeliono pareigas. Jam buvo suteiktas atsargos pulkininko laipsnis.

2000 m. lapkričio 18 d. Vatikano Vyskupų kongregacijos dekretu *Christi discipuli*, remiantis Šv. Sosto ir Lietuvos valstybės sutartimi dėl Lietuvos Respublikos kariuomenėje tarnaujančių katalikų sielovados, įsteigtas Lietuvos kariuomenės Or-

* <https://ref.lt/senjoratas/825-evangelines-sielovados-lietuvas-kariuomeneje-statutas>

dinariatas. Pagrindinė Ordinariato bažnyčia – Ordinariato katedra yra Ignoto bažnyčia.

Vyriausiasis Lietuvos kariuomenės kapelionas (nuo 2011 m. kovo 14 d.) yra Lietuvos kariuomenės ordinario arkivyskupo Gintaro Grušo paskirtas kun. mjr. Rimas Venckus, gimęs 1976 m. Degučiuose, 1991–1997 m. studijavo Telšių kunigų seminarijoje, 2001 m. baigė kapelionų kursus Estijoje.

Lietuvos liuteronų Bažnyčia jau nuo 1990 metų mėgino atkurti kapeliono tarnystę. Vyskupas Jonas Kalvanas vyresn. vedė pokalbius su Lietuvos vyriausybe bei kunigais. Klaipėdoje tarnaujantis kun. Reincholdas Moras vienu metu buvo įvardijamas kapelionu. O 2005 m. rugsėjo 16 d. nutarimu Konsistorija buvo paskyrusi kun. Virginijų Kelertą atsakingu už protestantiškų kapelionų sritį, jam teko vykti į Vokietiją pasisemti patirties.

Po beveik 80 metų pertraukos Lietuvos reformatų Bažnyčia ryžosi Lietuvos kariuomenėje atkurti evangelikų kapeliono tarnystę. 2014 metų pabaigoje Lietuvos evangelikų reformatų generalinis superintendentas kun. Tomas Šernas, vadovaudamasis Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios sutartimi su Lietuvos Krašto apsaugos ministerija, paskyrė superintendentą kun. Rimą Mikalauską eiti evangelikų vyriausiojo karo kapeliono pareigas. Paskirtojo evangelikų vyr. kapeliono pirmtinė užduotis buvo organizuoti karo evangelinės sielovados instituciją, organizuoti mokymus, parinkti karo sielovadai jaučiančius pašaukimą tarnautojus, surasti finansinių išteklių šiai veiklai organizuoti ir vykdyti, nes 2014 metų susitarime nebuvo numatytas valstybinis finansavimas. Kun. Rimas Mikalauskas dalyvavo tarptautiniuose jaunų kapelionų kursuose Lenkijoje, Europos protestantų kapelionų suvažiavime, užmezgė tarptautinius ryšius su Europos ir Amerikos protestantų karių evangelikų sielovados institucijomis. Organizavo karo sielovados įvadinį mokymo kursą dvasininkams kandidatams Kaune, kurį pravedė JAV kariuomenės karo kapelionas, atsargos pulkininkas leitenantas kun. Mike Yarman'as. Nu-

matoma bendradarbiauti ir kviešti į Lietuvą JAV karo kapelionų ugdymu užsiimančią organizaciją dėl karo sielovados mokymų pravedimo. Nuo 2016 metų sugražinus šauktinius, paskelbus Konstitucinio teismo išaiškinimą dėl tradicinių religinių bendruomenių ir bendrijų dvasininkų nepagrįsto atleidimo nuo privalomos karo prievolės, kyla nauji uždaviniai: dvasininkų mokymas specialiai karo kapeliono tarnystei – karių sielovados tarnystei. Plečiasi tarnystės apimtys. Karo distrikatas – formaliai yra veikianti Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios institucija, tačiau, tęsiant susiklosčiusias evangelikų ekumenines tradicijas, istorinius ir šiuolaikinius tarpbažnytinius susitarimus bei daugelio metų bendravimo patirtį, šią evangelinę karo sielovados tarnystę, pasak kun. R. Mikalausko, palaiko Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčios vyskupas Mindaugas Sabutis, Lietuvos evangelinių bažnyčių bendrijos vadovas Gabrielius Lukošius ir kitų, nors ir mažiau skaitlingų, tačiau aktyvių evangelinių bendruomenių vadovai.

Lietuvos evangelikų reformatų Generalinio superintendente kolegialiu sprendimu, 2018 m. balandžio 20 d. Bendros misijos aktu evangelikų karo kapelionų pareigoms paskirti Naujosios Akmenės Evangelikų bažnyčios pamokslininkas, ganytojas Mindaugas Palionis bei Jonavos krikščionių evangelikų bažnyčios vadovas, pamokslininkas, ganytojas Giedrius Ažukas. Viliamės, kad netolimoje ateityje evangelikų kapelionų gretas papildys ir evangelikų liuteronų dvasininkai.

Kėdainiuose į istorinę reformatų bažnyčią, kurios rūsiuose ilsisi LDK vyriausieji kariuomenės vadai – reformatai kunigaikščiai Radvilos, į Lietuvos kariuomenės Evangelinės sielovados kapelionų įvedimo pamaldas atvyko LERB kuratoriai – D. Balčiauskas ir R. Bareikienė, Reformatų Bažnyčios ir Evangelinių bažnyčių bendrijos dvasininkai, evangelikų karo kapelionų giminės, draugai.

LK evangelinės sielovados kapelionus laimino Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios generalinis superintendentas kun. Tomas Šernas

ir Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios Karo distrikto superintendentas, evangelikų karo vyr. kapelionas – kun. Rimas Mikalauskas.

Prieš tai abu kapelionai perskaitė Evangelinės sielovados Lietuvos Kariuomenės kapeliono priesaiką. Po kapelionų palaiminimo, juos nuoširdžiai sveikino draugai, šeimos nariai, tikėjimo broliai ir seserys. Šiam įvykiui skirtą homiliją pasakė Lietuvos evangelinių bažnyčių bendrijos vyr. pastorius Gabrielius Lukošius. Pamaldas puošė reformatų giesmės, kurias *a cappella* užvedavo vyr. kapelionas – kun. R. Mikalauskas, ir N. Akmenės giedotoja – giesmių kūrėja Daiva Palionienė, pagrojusi vargonais bei pagiedojo gerai žinomą savo kūrybos giesmę *Aš kaip žalias medis*.

Išskirtinėse pamaldose dalyvavęs paskutiniojo prieškarinio evangelikų kapeliono – kun. Aleksandro Balčiausko – sūnus, LERB kuratorius Donatas Balčiauskas, sveikindamas kapelionus, džiaugėsi, kad pagaliau ir evangelikai kariškiai: kariai, kariūnai, karininkai turės kariuomenėje savo dvasininkus, linkėjo jiems sėkmės, ištvėrmės, kantrybės šioje tarnystėje ir Dievo palaimos.

Lietuvos kariuomenės Evangelinės sielovados kapelionas M. Palionis padėkos homilijoje sakė, jog jam suteikta didelė garbė būti evangelikų kapelionu, kad, Dievui padedant, galės skelbti Evangeliją jauniems žmonėms – pradedantiems karinę tarnybą ar tarnaujantiems Lietuvos valstybės sargyboje.

Po paskutinės giesmės ir reformatams įprastos tylios maldos kapelionai bei šių neeilinių pamaldų dalyviai nusileido į Radvilų mauzoliejų ir atliko pirmą kapelionų tarnystę – pasimeldė prie čia palaidotų LDK karo vadų sarkofagų, prisimindami juos kaip dievobaimingus, uolius tikėjimo brolius, jų nuopelnus Reformatų Bažnyčiai.

Balandžio 20 d. pamaldos Kėdainių reformatų bažnyčioje – tikrai svarbus, išskirtinis įvykis, po kurio jau drąsiai galime sakyti, kad mūsų šalies kariuomenėje yra atnaujinta evangelinė sielovada.

VYDŪNO BLAIVYBĖS KONKURSO LAUREATAS

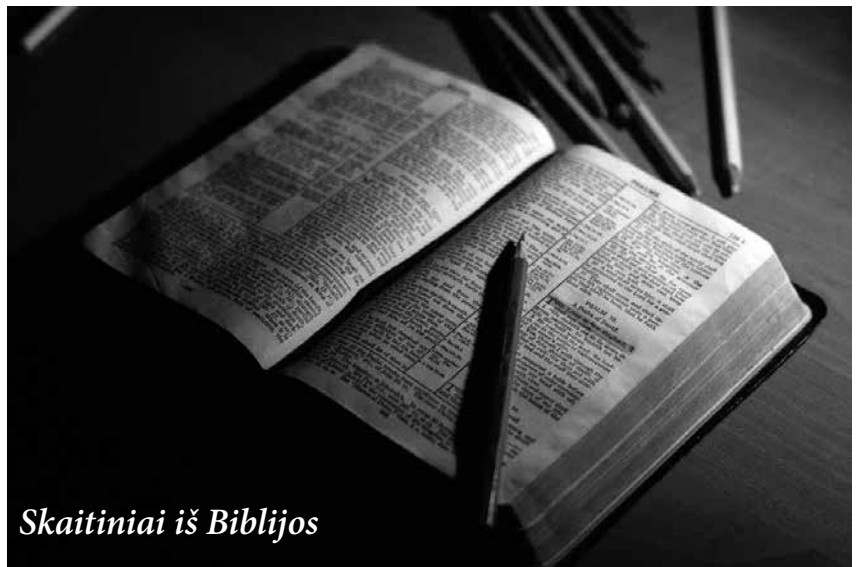

Š. m. balandžio 22 d. Vilniaus ev. reformatų bažnyčioje, po pamaldų, dalyvaujant gausiam svečių būriui, gen. superintendantui kun. T. Šernui buvo įteiktas apdovanojimas: VYDŪNO blaivybės konkurso laureato vardą patvirtinantis diplomatas.

Konkursą įsteigė asociacija *Mūsų tautos atmintis* bei Lietuvos blaivybės draugijos *Baltų ainiai* prezidiumas. Apdovanojimas kun. T. Šernui skirtas už ilgametę ir aktyvią dvasinę ir visuomeninę veiklą, skleidžiant doros ir blaivybės idėjas. Diplomą įteikė asociacijos *Mūsų tautos atmintis* prezidentas bei draugijos *Baltų ainiai* pirmininkas Alfonsas Čekauskas, įteikimą palydėdamas jautria ir prasminga padėka. Trumpą sveikinimo žodį tarė Lietuvos blaivybės draugijos Garbės prezidentas, LR seimo narys Antanas Vinkus. Gen. superintendantui T. Šernui buvo įteiktas išpūdingas diplomatas, taip pat vertingos VYDŪNO, Medininkų memorialo nuotraukos, knygos.

Po pamaldų ir apdovanojimo ceremonijos parapijiečiai su svečiais šiltai pabendravo Agapėje.

„V.r.ž.“ inf.

Skaitiniai iš Biblijos

Proto pasitelkimas

[...] tad mylėk Viešpatį, savo Dievą, visa širdimi, visa siela, visu protu ir visomis jėgomis. Morkaus 12,30

Kristus ateina į kiekvieną mūsų gyvenimo sritį. Be kita ko, Jis paliečia ir mūsų protą, mintis – mūsų protas yra atnaujinamas. Dievas ragina žmones pasitelkti protą, mąstyti. Pvz., per pranašą Izaiją Jis sako: *Eikite šen, ir drauge pasvartykime /Iz 1,18/*. Šv. Rašte mes dažnai raginami nebūti buki kaip kokie arkliai ar mulai, neturintys proto ir supratimo /Ps 32,9/. Kristus liepia mums mylėti Viešpatį, savo Dievą,

visa širdimi, visa siela, visu protu ir visomis jėgomis. Mums nurodyta bijoti Dievo, mylėti Kristų ir neapkęsti nuodėmės. Baimė, meilė ir neapykanta yra emocijos. Dr. Leslie Weatherheadas, pamokslaudamas Londone, yra pasakęs: *Nebijokite rodyti jausmus. Reikškite emocijas. Juk krikščionybė – tai Kristaus įsimylėjimas. Ar įmanoma ką nors įsimylėti be emocijų?*

Gebėjimas tikėti

[...] širdimi tikėsi, kad Dievas jį prikėlė iš numirusių... Romiečiams 10,9

Neįmanoma tikėjimu išsaukti ką nors į būtį. Evangelija atsirado ne todėl, kad žmonės karštai to tikėjosi. Kristaus kūno nebebuvo kape ankstų pirmųjų Velykų rytą ne todėl, kad to vylėsi ir tikėjo saujelė ištikimųjų. Prieš patikint, turi būti įvykęs faktas. Be tikėjimo objekto mes psichologiškai esame nepajėgūs kuo nors patikėti. O krikščionių tikėjimo objektas yra Kristus. Tikėjimas yra kur kas daugiau nei

vien tik intelektualinis Kristaus teiginių įvertinimas. Jūs esate raginami patikėti ne kuo nors neįtikėtinu, o **istoriniu faktu**, kuris tikrovėje pranoksta visą žmonijos istoriją. Tikėjimas reiškia, kad mes priimame Kristaus teiginius ir atsiduodame jiems. Kristaus pažinti penkais fiziniais pojūčiais neįmanoma, užtat Jį galime pažinti šeštuoju Dievo duotu pojūčiu – gebėjimu tikėti.

Iš *DAY BY DAY WITH BILLY GRAHAM*
vertė R. Rušinskienė

Reformacijos jubiliejus paliko Lietuvoje ne tik liuteronams svarbų pėdsaką

Muzika yra nuostabi ir miela Dievo dovana, kuri mane dažnai žadindavo ir skatindavo džiaugsmingai melstis ir dėkoti, – sakė Reformacijos pradininkas Martynas Liuteris. Tad neatsitiktinai Reformacijos 500 metų jubiliejaus renginius, plačiai nuskambėjusius visoje Lietuvoje, lydėjo ir stiprus muzikinis leitmotyvas.

Jubiliejų minėjo miestai ir miesteliai

Bendradarbiaujant Lietuvos evangeliškos bažnytinės muzikos sandraugai (LEBMS) ir koncertinei įstaigai valstybinis choras *Vilnius*, Reformacijos jubiliejaus proga buvo surengta beveik trisdešimt koncertų įvairiausiose Lietuvos vietose.

Koncertų turas aprėpė ir didžiuosius miestus, ir atokiausius jos kampelius. Choras *Vilnius* (vyr. dirigentas Artūras Dambrauskas) giedojo Juodkrantėje, Nidoje, Saugose, Katyčiuose, Šilutėje, Tauragėje, Jurbarko, Vilkyškiuose bei kituose miestuose ir miesteliuose.

Dalis iškilios ir prasmingos dotos minėjimo vaisių peržengė jubiliejinius metus ir paliko vertingus kultūros reiškinius, aktualius tiek liuteroniškosios bendruomenės, tiek ir plačiai visuomenei.

Vienas jų – jubiliejinius metus vainikavęs naujas nacionalinis veikalas, kompozitoriaus Giedriaus Kuprevičiaus rašytojo Herkaus Kunčiaus libretu sukurta tezių opera *Liuterio durys* – balandį tęsė kelionę po Lietuvą.

Kitas brandus ilgo ir kantraus darbo vaisius – dviguba kompaktinė plokštelė ir natų giesmynas su vertingiausiomis ir dažniausiai evangelikų liuteronų bei reformatų bažnyčiose skambančiomis giesmėmis. Šis leidinys jau buvo pristatytas Vilniaus evangelikų liuteronų bažnyčioje ir sėkmingai pasklido po liuteronų bei reformatų bendruomenes.

Leidiniuose – gražiausios giesmės

Jei liuteroniškas dvasingumas kuo ir ypatingas, tai pirmiausia visuotiniu giedojimu. Liuteronams giesmė – tai skelbimas, pasakojimas.

Kiekviena jų aiškiai perduoda Dievo Žodį ir Evangelijos mintį. Būtent giesmės tiek pamaldose, tiek šeimos ir asmeniniame gyvenime sujungia tikinčiuosius su skelbiama žinia apie Kristų, padaro ją aktualią kasdienybėje, – teigė Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčios vyskupas Mindaugas Sabutis.

Natų leidinyje, pavadintame kaip viena gražiausių liuteroniškų giesmių – *Tvirčiausia apsaugos pilis*, publikuojamos kompaktinėse plokštelėse įrašytos dažniausiai parapijose giedamos giesmės mišriam chorui. Tarp jų – paties M. Liuterio, P. Gerharcto, J. Neanderio ir jų amžininkų tekstai ir melodijos.

Šioms giesmėms buvo parinktos įvairios skirtingų epochų kompozitorių aranžuotės, tarp jų autorių – puikiai žinomos J. S. Bacho, F. Mendelsono, M. Regerio, C. Bauerio, M. Praetoriaus bei kitų žymių kūrėjų pavardės. Kūriniam pritaikytas lietuviškas tekstas iš naujai išleisto evangelikų liuteronų giesmyno *Krikščioniškos giesmės*.

Tokio leidinio, kuris atspindėtų būtent evangelikų liuteronų ir evangelikų reformatų bažnyčioje giedamą muziką, kuriame būtų surinktos ir pateiktos net po kelis aranžuotčių variantus turinčios pačios svarbiausios giesmės, dar neturėjome. Kiekviena giesmė yra aprašyta – iš kur ji kilusi, kas tekstų bei melodijų autoriai, vertėjai, šiek tiek praskleidžiamas ir istorinis kontekstas.

Tai – išsamus ir labai svarus pamatas mūsų protestantiškajai choro muzikai Lietuvoje, šiais populiarišios ir sekuliarišios muzikos laikais pamažu tostančiai nuo savitos senosios chorinės muzikos tradicijų, – pasakojo projekto sumanytoja, Lietuvos evangeliškosios bažnytinės

muzikos sandraugos vadovė Laura Matuzaitė-Kairienė.

Natų leidinyje ir kompaktinėse plokštelėse giesmės pateikiamos pagal temas. Pirmojoje įrašytos bažnytinius liturginius metus ir Dievo Žodį atspindinčios, dėkojimui, konfirmacijai, santuokai, skirtos giesmės. Antroje leidinio dalyje – net po kelias skirtingų kompozitorių aranžuotes turinčios atsisveikinimui ir laidojimui tinkamos giesmės bei giesmės Amžinybės tema.

Įsiamžino ir choras Vilnius

Kompaktinėse plokštelėse skamba vieno ryškiausių Lietuvoje, garsėjančio išskirtiniais projektais choro *Vilnius* dainininkų balsai. Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos fonduose saugoma per 300 šio kolektyvo kūrinių įrašų, o naujausi evangeliški giesmių diskai prisidės prie solidžios penkiolikos išleistų CD kolekcijos.

Labai džiugina tai, kad projekto iniciatoriai pasirinko mus, profesionalų chorą, – juk visi didieji kompozitoriai, aukščiausios prabos kūrėjai senais laikais buvo neatsiejami nuo bažnytinės kultūros, ir ji buvo itin aukšto meninio lygio. Esame dėkingi už pasitikėjimą, džiaugiamės galėję tiek koncertais Lietuvoje, tiek darbu įrašų studijoje, prisidėti prie reikšmingo Reformacijos jubiliejaus, – kalbėjo choro Vilnius vyriausiasis dirigentas Artūras Dambrauskas.

Gražiausių evangelikų liuteronų ir evangelikų reformatų giesmių mišriam chorui natų ir CD leidybą parėmė LR Kultūros ministerija, Vokietijos ambasada, Lipės krašto bažnyčia, Vokietijos Šiaurės evangelikų liuteronų misionieriška bažnyčia.

Projektas bus tęsiamas

Tikiuosi, kad šis natų leidinys papildys ne tik evangelikų liuteronų bei evangelikų reformatų, bet ir kitų konfesijų bažnytinių chorų repertuarą, o taip pat paskatins Lietuvoje dar nedrąsius žingsnius žengiantį parapijos bendruomenės ir mišraus choro pakaitomis atliekamą giedojimą bažnyčiose, – dalijosi lūkesčiais L. Matuzaitė-Kairienė.

Projekto organizatoriai tikisi, kad jis bus tęsiamas, – planuojama

išleisti dar vieną liuteroniškų liuteronų liaudies giesmių rinkinį, aranžuotą liuteronų evangelikų liuteronų bažnyčios kompozitorių. Labai džiaugiamės choriais, kurie nusprendžia įsigyti leidinius visai choro sudėčiai, taip parodydami, kokie jie svarbūs ir reikalingi mūsų šiandieninei bažnytinei chorinei muzikai. Tai tikrai įkvepia darbus, kurie padės bažnytinės muzikos tradicijas puoselėti ir išsaugoti ateities kartoms, – džiaugėsi projekto sumanytoja L. Matuzaitė-Kairienė.

Gražiausių evangelikų liuteronų ir evangelikų reformatų giesmių mišriam chorui leidinius galima įsigyti Lietuvos evangeliškos bažnytinės muzikos sandraugoje ir bažnytinėje evangeliškose bendruomenėse.

Kotryna Nekrošiūtė

2018 m. balandžio 9 d.

Iš www.kultura.lrytas.lt

<https://kultura.lrytas.lt/menopulsas/2018/04/09/news/>

Liuterio bendražygis ir oponentas ANDREAS BODENŠTEINAS 1486 – 1541 12 24

Andreas Rudolfas Bodenšteinas (Andreas Rudolph Bodenstein von Karlstadt) – pamokslininkas, vienas žymiausių Reformacijos veikėjų, Martyno Liuterio bendražygis nuo 1517 metų, vėliau – jo idėjinis priešininkas, produktyvus religinių veikalų rašytojas, Vitenbergo universiteto profesorius, į Protestantizmo istoriją įėjo pagal gimtojo miestelio pavadinimą – Karlštadtas. Kartu su Liuteriu 1519 m. dalyvavo epochiniame Leipcigo dispute prieš Johaną Eką (popiežininką), kur gynė Biblijos prioritetą prieš popiežiaus bules ir Bažnyčios raštus.

Andreas Rudolfas Bodenšteinas gimė 1486 m. pasiturinčio miestelėno Peterio Bodenšteino šeimoje, nedideliame Vokietijos miestelyje – Karlštadte prie Maino upės, netoli Viurburgo. Nuo 1499 m. mokėsi, kaip ir Martynas Liuteris, Erfurto universiteto menų fakultete, bet ar buvo tada susitikę – nėra duomenų. Tame universitete jau viešpatavo humanizmo dvasia, kuri buvo svetima Bodenšteinui, ir jis persikėlė mokytis į Kelną (1503 m. birželio 17 d. įrašytas į Kelno universiteto studentų sąrašus), tapo Tomo Akviniečio mokslo pasekėju. 1510 metais Bodenšteinui Vitenbergo universitetas suteikė daktaro laipsnį, tapo arkidikonu, 1511 metais – jau Vitenbergo universiteto kancleriu. 1515-1516 metais studijavo Romoje, Sapienzos universitete, ir gavo dvigubą – kanonų ir civilinės teisės – laipsnį. Būdamas Romoje, iš arčiau pamatė popiežiaus ir jo aplinkos gyvenimą, didžiulę Romos katalikų bažnyčios korupciją ir tai kardinaliai pakeitė Bodenšteino įsitikinimus. 1516 m. rugsėjo mėn. 16 d. Andreas Bodenš-

teinas paskelbė 151 tezę, smerkiančią R. katalikų Bažnyčią. (Metais anksčiau, nei Liuteris savo 95 tezes, nukreiptas prieš indulgencijas). 1519 m. Johanas Ekas pakvietė Bodenšteiną ir Liuterį į Leipcigo debatus, kur abu paskelbė Biblijos prioritetą prieš popiežiaus ir R. katalikų Bažnyčios ar šventųjų tėvų raštus.

1520 m. birželio 15 d. popiežius Leonas X išleido bulę, kuria pasmerkė Liuterio ir Karlštadto (Bodenšteino) darbus ir įspėjo, kad jiems gresia ekskomunikacija. Bet abu reformatoriai išliko tvirti ir neatsisakė savo įsitikinimų, tad abu 1521 m. pontifiko buvo ekskomunikuoti.

Po Vormso reichstago 1521 m. Liuterį nuo persekiojimų dešimt mėnesių savo Vartburgo pilyje slėpė Saksonijos kurfiurstas (kunigaikštis) Frydrichas Išmintingasis. Vitenberge viršų paėmė radikalūs reformos šalininkai. Karlštadtas ir *Cvikau pranašai** ėmėsi kur kas radikalesnių reformų: ne tik skelbė Dievo Žodį vokiečių kalba, bet ir pradėjo dalinti Komuniją abiem pavidalais, išmetė šventą aliejų, ragino likviduoti ikonas, paveikslus, statulas bažnyčiose, panaikinti celibatą, pradėjo laikyti pamaldas pasaulietiniais drabužiais. Reikalavo iš pamaldų pašalinti net muziką, sakė, kad *vargonai, dūdos, fleitos – teatrui*. Miesto valdžiai nesiimant priemonių, pats su pasekėjais ėmė naikinti paveikslus, skulptūras bažnyčiose. Karlštadtas dar tebebuvo Vitenbergo universiteto profesorius, tačiau nusivylė akademinio gyvenimo, atsisakė trijų doktorantūros laipsnių ir paskaitų, kurias skaitydavo nors ir retai, bet jos buvo puikios.

1521 m. Kalėdų pamaldose Vitenberge pirmą kartą Komunija da-

linta protestantiškai – abiem pavidalais – duona ir vynu. Karlštadtas, tardamas Viešpaties Vakarienės įstatymo žodžius, nesakė, jog perkeičia *substanciją*. 1522 m. sausio pradžioje Vitenbergo miesto taryba leido iš bažnyčių pašalinti paveikslus ir patvirtino kitus per Kalėdų pamaldas Karlštadto padarytus pakeitimus. Sausio 19 d. Andreas Rudolfas Bodenšteinas Karlštadtas vedė varginogo miestelėno penkiolikmetę dukrą – Aną fon Mochau.

Karlštadto įtakoje miestelėnai ėmė drastiškai šalinti paveikslus, skulptūras iš bažnyčių, prasidėjo taip vadinamas *Ikonoklazmas* (iš sen. gr. εἰκὼν „atvaizdas“ ir κλάσμα „laužymas“, *Bildersturm*, *Beeldens-torm* – vokiškai), remiantis Antruoju Dekalogo įsakymu – *Nedarysi sau drožinio neigi paveikslo...*

1522 m. kovo 15 d. Karlštadtas pamokslavo apie Marijos paveikslus, kurie tuo metu buvo labai gerbiami, ir ragino juos pašalinti. Pamokslas specialiai buvo skirta Marijos paveikslams šventyklose, kurias lanko pilgrimai. Jis ragino pašalinti

visus viešus religinius paveikslus, skulptūras ir simbolius. Kvietė naikinti Marijos šventoves, tokias, kaip Regensburgo *Gražiausios Marijos* bažnyčia. Karlštadtą palaikė Martinas Buceris, Huldrychas Zwinglis ir Jonas Kalvinas. Liuteris, 1522 m. pavasarį grįžęs iš Vartburgo į Vitenbergą, prašė Karlštadtą susilaikyti nuo tokių veiksmų. Nedaug trūko, kad įsikišęs kunigaikštis Frydrichas būtų visiškai sustabdęs Reformacijos procesą. Tačiau Liuteris galingais bei įtikinančiais pamokslais nurašina įsisiūbavusias minias. *Cvikau pranašai* priverčiami palikti miestą.

Liuteris savo pamoksluose pasmerkė radikaliuosius Karlštadto sprendimus, pasiekė, kad jis netektų turėtų postų. Karlštadtui teko palikti Vitenbergą ir 1523 m. gegužę, gavęs Orlamiundės bažnyčios kvietimą, persikėlė į Orlamiundę, tapo tos parapijos pastoriumi. Ten jis įteisino savo radikalias reformas, atsisakė bet kokių titulų, nešiojo pasaulietinius rūbus, prašė jį vadinti *broliu Andriejumi*, pragyvenimui užsidirdavo fiziniu darbu. Orlamiundės bažnyčia tapo kongregacionalistinės

reformacijos modeliu, buvo pašalinta iš liturgijos muzika ir menas, atmestas kūdikių krikštas. Orlamiundėje Karlštadtas paneigė fizinį, tačiau patvirtino dvasinį Kristaus buvimą Komunijoje.

1524 m. pavasarį Liuteris išsvystė aršią polemiką su Karlštadtu. Uždraudė jam spausdinti savo darbus ir pamokslauti be Liuterio leidimo. Birželio mėnesį Karlštadtas atsistatydino iš arkidiakono pareigų. Tų pačių metų liepos mėn. Liuteris parašė Saksonijos kunigaikščiui laišką, kuriame teigė, jog Tomo Miunsterio ir Karlštadto pažiūros – vienodos, ir jie abu yra pavojingi sektantai su revoliucinėmis tendencijomis.

Kai po *Valstiečių karo* (1525-1526) sekė susidorojimas su jo dalyviais, Karlštadtui, kaip rėmusiam revoliucingąjį Tomą Miunsterį, grėsė pavojus, ir jis pasiprašė Liuterio pagalbos. Liuteris jį, kaip buvusį savo bendražygi, priėmė, ir Karlštadtas aštuonias savaites gyveno slapčia Liuterio namuose. Katarina von Bora, Liuterio žmona, net tapo vieno iš Karlštadto vaikų krikšto motina. 1527 metais iškilus ginčui dėl *Eucharistijos* tarp Liuterio ir šveicarų reformatorių, Karlštadtas vėl stojo prieš Liuterį. Todėl jam nebuvo leidžiama pamokslauti ar spausdinti savo darbus, savo šeimą jis išlaikė ūkininkaudamas ir užsiimdamas prekyba netoli Vitenbergo iki pat 1529 metų.

1529 m. jam teko bėgti iš Saksonijos. 1532 metais, po daugelio metų blaškymosi, Karlštadtas apsistojo Šveicarijoje, tapo vietinių Ciuricho (Ciuricho kantonas) ir Altštates (Galeno kantonas, Rytinė Šveicarija) parapijų kunigu. 1534 m. persikėlė į Bazelį, tapo universiteto bažnyčios ministru (kunigu), taip pat profesoriavo universitete – dėstė hebrajų kalbą bei buvo paskirtas dekanu. Jis pasiliko Bazelyje iki mirties – 1541 m. mirė Bazelyje nuo maro.

Parengė Dalija Gudliauskienė
https://en.wikipedia.org/wiki/Andreas_Karlstadt

* *Cvikau pranašai* – radikalsios Reformacijos atstovai iš Cvikau miesto (Saksonijos pietvakarinės dalies): Nikolajus Štorchas, Markas Štiubneris, Tomas Miunceris, mokė, kad kiekvienas tikintysis turi Dieviškojo apreiškimo dovaną ir teigė, kad yra pašaukti skelbti naują *gyvajų Evangeliją*, kurią kėlė aukščiau už *apmirusį* Raštą. Vienas šių pranašų teigė, kad gauna nurodymus iš angelo Gabrieliaus. Kitas, metęs mokslus, skelbė, jog pats Dievas apdovanojo jį išmintimi aiškinti Jo Žodį. Prie jų prisijungė ir daugiau iš prigimties į fanatizmą linkusių žmonių. /Ellen Gould White (1827-1915) Didžioji kova, <https://m.egwwritings.org/lt/book/11437.861/>.

Mūsų šimtmečio aidai Vokietijoje

Galime džiaugtis, kad Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmetis rūpi ne tik mums. Štai ir vienas vokiškosios *Academia Baltica* seminaras buvo skirtas trijų Baltijos valstybių šimtmečiams aptarti. Ši už Flensburgo (taigi jau visai Danijos pasieny) Sankelmarko kaimelyje, prie Sankelmarko ežerėlio, kone miške įsikūrusi akademija yra ne mokslinė, bet *šviečiamoji* institucija, į jos seminarus, išvykas, kitus renginius renkasi žingeidūs vokiečiai, už šį malonumą, suprantama, susimokantys. Kai pristatoma Lietuva ir jos kaimynės (kartais tai būna Kaliningrado/ Karaliaučiaus sritis ir Lenkija), keletui iš tų šalių pakviestųjų klausytojų padengiamos kelionės išlaidos, atskaitant tam tikrą dalyvio mokesį.

Balandžio 6–8 d. Sankelmarke surengtas seminaras įvardytas maždaug taip: *Proveržis: 100 metų Baltijos valstybių Nepriklausomybei*. Peržiūrėjusi programą turėjau progos tradiciškai pabambėti: nė vieno pranešėjo iš Lietuvos, mūsų šalį pristato vokiečiai (žinia, išmanantys). Mielam akademijos vadovui dr. Christianui Pletzingui nevengiu šių priekaištų išsakyti, tad ir dabar nuvykusi nenutylėjau. Tiesa, šįkart *lyginamuosius* argumentus nelabai galėjau pasitelkti – mūsų kaimynės taip pat pristatė daugiausia vokiečių mokslininkai, nors estai ir turėjo šiokių tokių *privilegijų* (o anksčiau vis būdavo progų išsakyt pavydą: štai kiek lenkų pranešėjų, kiek kaliningradiečių...).

Po seminaro vadovų pasveikinimų – Pletzingui talkino Talino universitete besidarbuojantis prof. dr. Karstenas Brügemannas – pirmuoju pranešimu, galima sakyti, Estija buvo oficialiai reprezentuota: apie *Estiją Europoje* kalbėjo šios šalies ambasadorius Vokietijoje dr. Martas Laanmäe. Nors seminaro tema – istorinė, ambasadorius įvertino šiandieninę Estijos situaciją, kurią pats pusiau juokais apibendrina: *viskas gerai* (nepaisant iš tiesų egzistuojančių problemų – socialinės nelygybės ir pan.). Didžiausiu Estijos laimėjimu, matyt, buvo įvardinta *digitalizacija* (*suskaitmeninimas* – „V.r.ž.“ past.): kone ant vienos rankos pirštų įmanu suskaičiuoti tai, ko negalima padaryti informacinių technologijų pagalba – dar negalima *internetiškai* vestis ir išsiskirti...

O du Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui skirti pranešimai išties buvo informatyvūs ir pozityvūs (t. y. bylota ne nuo teisėjiškos ar pamokslininkiškos pakylos).

Prof. dr. Joachimo Tauberio pranešimo pavadinime (*Lietuvos Tarybos reikšmė po 100 metų*) raktinis žodis *taryba* net neverstas į vokiečių kalbą. Vokiečių auditorija galbūt ir pirmąkart išgirdo apie Lietuvos Tarybos žingsnius prieš ir po lemtingosios Vasario 16-osios deklaracijos paskelbimo. Prasmingai primintas kontekstas – carinė okupacija, spaudos lotyniškais rašmenimis draudimas, unikalus mūsų kultūros feno-

Sankelmarko akademijos ir seminaro vadovas Ch. Pletzingas

menas – knygnešystė (lietuviškos spaudos leidyba Mažojoje Lietuvoje, kontrabandinis jos gabenimas per sieną Didžiojon Lietuvon). Pirmojo pasaulinio karo metais, 1917 m. rugsėjo 18–22 d., gavus vokiečių valdžios leidimą, surengta Vilniaus konferencija, kurioje ir išrinkta 20-ies narių Lietuvos Taryba. Tų metų gruodžio 11 d. ji paskelbė Nepriklausomybės deklaraciją, kuria dar išipareigota amžiniems ryšiams su Vokietija. Šis punktą anuliuotas 1918 m. vasario 16-osios nutarimu: *Lietuva atstatanti savo valstybę su sostine Vilniumi ir nutraukianti visus buvusius ryšius su kitomis valstybėmis*.

Žinoma, pranešėjas nenutylėjo ir trumpalaikio mūsų istorijos kuriozo – sprendimo kurti monarchiją, derybų su Viurtenbergo kunigaikščių Wilhelmu von Urachu; šis 1918 m. liepos 11 d. paskelbtas Lietuvos karaliumi Mindaugu II, tačiau *karaliaus* nespėjus nė karūnuoti, lapkričio 2 d. Lietuvos Taryba šį sprendimą

Sankelmarko akademija ne iš fasadinės pusės

Lietuvių trijulė: dr. Algirdas Matulevičius, žurnalistė Astrida Petraitytė, germanistė Rasa Pilipavičiūtė su Ch. Pletzingu (viduryje) ir E. Kurmies (dešinėje)

atšaukė. Tauberis pabrėžė galiausiai realybe tapusias demokratines Lietuvos Tarybos nuostatas: kaip Vasario 16-osios nutarime ir pasižadėta, Taryba nutraukė savo veiklą, sušaukus Steigiamąjį Seimą (1920 05 15).

Antrąjį lietuviškos tematikos pranešimą (*Svajojant apie skrydį* ar pan.) perskaitė Berlyno universiteto atstovė dr. Eva Pluhařová-Grigienė (dirbusi kurį laiką ir Thomo Manno kultūros centre Nidoje, gerai kalbanti lietuviškai). Meno istorikė į Lietuvos tarpukarį pažvelgė per savąją prizmę – vizualiuosius laikmečio liudijimus. Pradedant Vyčio simboliu, ekrane pateikta ir spaudos iliustracijų, ir – paliudijant Kauno europėjimą – naujosios architektūros (taip pat ir ambicingoji Kristaus Prisikėlimo bažnyčia), moderniojo

meno pavyzdžių (A. Gudaičio tapyba ir kt.), ir patriotiškai pakilių plakatų (*Mes be Vilniaus nenurimsim!*), ir tautinių mažumų įsijungimo į valstybės kūrimą paliudijimų (Žydų karių sąjungos vėliava), ir pan. Vizualinis *pasakojimas* išties atskleidė Lietuvos tarpukario aktualijas, emocinį krašto nusiteikimą. Tačiau bent jau mano klausą žeidė nuolat pranešėjos komentaruose pasikartojantis vertinimas *nacionalistinis* – taip buvo pristatyta ir Tautininkų sąjunga, kurios plakatą regėjome, ir Smetonos režimas (nors kartu vartotas ir kur kas adekvatesnis apibūdinimas *autoritarinis*). Tad neiškentusi savo netobula vokiečių kalba teiravausi: ar, pranešėjos nuomone, Tautininkų sąjunga apibūdintina kaip nacionalistinė šiandienine šio žodžio pra-

Seminaro klausytojai

sme... Dr. Eva garbingai pripažino, kad klausimas sudėtingas, ir ji dar apie tai pagalvosianti.

Beje, turėjau progos vieną iš klausytojų – Erke Kurmies juokais pavadinti Lietuvos advokatu: mat šis Karaliaučiuje gimęs hamburgiškis diskusijose po pranešimų nekart stojosi papildyti auditorijos žinių apie mūsų šalies istorinę didybę (primindamas, pavyzdžiui, Jogailos vedybas su Jadvyga ir pan.).

Nesiimsiu referuoti pranešimų, pristačiusių įvairius Estijos ir Latvijos istorinius aspektus, tik pažymėsiu darskart įsisąmonintą istorinį šių šalių fenomeną – Baltijos vokiečius (*Deutschbalten*). Ir carinei Rusijai *priglobus* Baltijos provincijas (tas įvardijimas neapėmė Lietuvos, kaip žinome, tapusios *Šiaurės Vakarų kraštu*), jose nuo seno įsikūrę vokiečių kilmieji puoselėjo savo bajorišką gūžtas (dvarus). Štai aš pirmąkart ryškiau įsisąmoninau 1905 metų revoliucijos padarinius mūsų kaimynėms – čia įnirtingai plėsti pirmiausia vokiečių dvarai, daugelis jų savininkų nuo suirutės traukėsi, o grįžę nesyk savo tėvų ir senelių namus turėjo atstatyti iš griuvėsių... (Skaitytas ir pranešimas apie dabartinę šio paveldo situaciją: nemažai vokiečių dvarų tapo mokyklomis, dalis jų visai sunykę ir pan.)

Nepriklausomybės kovos, nelen-gvos Lietuvoje, čia dar labiau komplikavosi, nes į nepriklausomybininkų – bolševikų (Raudonosios armijos) opoziciją įsiterpė nevienareikšmė kilmingųjų vokiečių pozicija. Prieš Sovietų Rusijos įsiveržėlius ir vietinius bolševikus jie, žinoma, savo tėvynę gynė, bet nebūtinai palaikė nepriklausomos Estijos ar Latvijos idėją.

Reziumuoti norėčiau geranoriška akademijos vadovo Pletzingo reakcija į mano bambėjimus: pasiguodęs, kad sunku pakviesti mokslininką iš Lietuvos, norintį, galintį vokiškai padaryti pranešimą, sakėsi mielai laukias siūlomų kandidatūrų. O kitąmet *Academia Baltica* planuoja seminarą Rytprūsių tema, mūsų šiemet šio krašto žinovams vokiečių kalba juk neturėtų būti svetima.

Pirmasis liuteronų vyskupas Georgas fon Polencas

1550 m. balandžio 28 d. Balgoje (dab. Vesioloje, Kaliningrado sritis)
mirė Sembos evangelikų liuteronų vyskupas Georgas fon Polencas (Georg von Polentz),
pirmasis protestantų vyskupas Europoje.

Iš Saksonijos didikų kilęs būsimasis vyskupas gimė 1478 m. Gertice (Gärtitz, Saksonijoje).

Nuo 1496 m. studijavo teisę Leipcige (Vokietija), vėliau Bolonijoje (Italija). Dirbo slaptuoju popiežiaus Julijaus II Romos kurijos raštininku, po to stojo į karinę imperatoriaus Maksimilijono I tarnybą.

1509 m. susipažino su Albrechtu Brandenburgiečiu, kuris 1511 m. išrinktas Kryžiuočių ordino didžiuoju magistru. Tais pačiais metais Georgas fon Polencas įstojo į ordiną ir išvyko į Karaliaučių, 1516 m. tapo Karaliaučiaus pilies komtūru.

1519 m. mirus vyskupui Giunteriui fon Biunau, į jo vietą Albrechtas rekomendavo Georgą fon Polencą ir šis 1519 m. kovo 23 d. buvo patvirtintas Sembos vyskupu, 1522–1525 laikotarpiu ėjo ir Prūsijos regento pareigas, nuo 1526 m. gyveno Balgoje.

1525 m. vedė Katariną Truchzes (Catharina Truchseß von Wetzhausen), po jos mirties (mirė gimdydama, dukra Magdalena Dorotėja ištėkės už grafo Kristofo fon Kroiceno). 1527 m. vedė Aną Freiin (Anna Freiin zu Heydeck), su kuria susilaukė sūnaus Teofilio.

1523 m. Karaliaučiaus katedros pamokslininkas, Vitenbergo universiteto absolventas dr. Jonas Brysmanas (Johannes Briesmann, 1488–1549), vyskupą Georgą fon Polencą supažindino su dr. Martyno Liuterio mokymu. Tų pačių metų pabaigoje vyskupas Georgas fon Polencas Karaliaučiaus katedroje paskelbė atsiribojąs nuo Romos ir popiežiaus ir, atskirtas nuo Romos katalikų bažnyčios, tapo pirmuoju vyskupu liuteronu.

1524 m. sausio 28 d. vyskupas

Georgas fon Polencas, palaikomas didžiojo magistro Albrechto, išleido įsaką, kad bažnytinės apeigos Prūsijoje būtų atliekamos vokiečių, prūsų, lietuvių ir lenkų kalbomis, šitaip Prūsijos bažnyčiose pradėtas gimtųjų kalbų vartojimo įteisinimas.

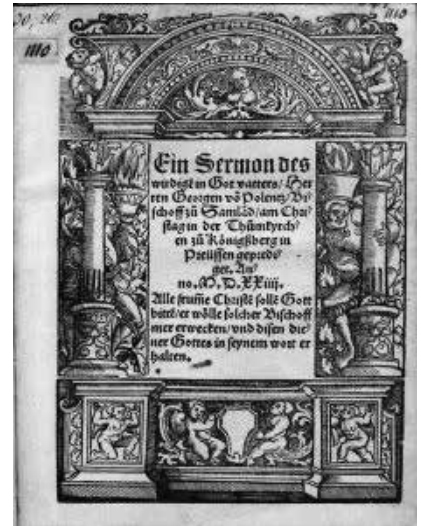
1525 m. balandžio 10 d. Prūsijai tapus pirmąja liuteroniška valstybe, tų pačių metų gruodį Sembos vyskupas Georgas fon Polencas kartu su Pamedės vyskupu Erhardu fon Kveisu (von Queis, ca. 1490–1527) surašė Prūsijos evangelikų liuteronų bažnyčios pirmąją agendą, numatė parapijų vizitacijų tvarką.

1530 m. kartu su Pamedės vyskupu Paulium Speratu (1484–1551) sušaukė pirmąjį Prūsijos evangelikų liuteronų bažnyčios Sinodą. Vėliau prisidėjo steigiant Karaliaučiaus universitetą (1544 m.).

Vyskupas Georgas fon Polencas mirė savo rezidencijoje Balgoje 1550 m. balandžio 28 d., buvo palaidotas Karaliaučiaus katedros rytinėje dalyje.

XX a. pirmoje pusėje Karaliaučiaus skulptorius Paulius Kimricas (Paul Kimritz, 1888–1973) buvo sukūręs Reformacijos paminklą su keturiomis Karaliaučiaus svarbiausių reformatorių skulptūromis: kunigaikščio Albrechto (1490–1568), vyskupo Georgo fon Polenco (1478–1550), kunigo dr. Jono Poliandro (1487–1541) ir kunigo Jono Amando (1470–1530). Paminklas stovėjo prie Karaliaučiaus senamiesčio bažnyčios klebonijos Postštrasėje.

Parengė Kęstutis Pulokas
Iš <http://8diena.lt/>

Sembos vyskupo Georgo fon Polenco
Kalėdų pamokslo, išleisto 1524 m.,
titulinis lapas

Karaliaučiaus katedra, per II
pasaulinį karą sugriauta, dabar
atstatyta

Prisimenant išėjusius

LELB VYSKUPAS JONAS VIKTORAS KALVANAS 1948-2003

Balandžio 25 d. sukako penkiolika metų, kai 2003 m. balandžio 25 d. Tauragėje, šventinio ekumeninio renginio metu sodinant ažuoliukus, ištiktas infarkto, mirė Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčios vyskupas ir Konsistorijos pirmininkas Jonas Viktoras Kalvanas jaunesnysis, Lietuvos ekumeninės Bažnyčių tarybos prezidentas.

Jonas Viktoras Kalvanas jaunesn. gimė 1948 m. rugpjūčio 2 d. Tauragėje, gausioje kunigo Jono Viktoro ir mokytojos Martos (g. Račkauskaitės) Kalvanų šeimoje (be Jo, augo dar penkios dukros), baigė vidurinę mokyklą Tauragėje, Kaune studijavo mediciną, buvo paskirtas į Omsko geležinkelininkų ligoninę dirbti terapeutu, neurologu. 1978 m. grįžo į Lietuvą, dirbo gydytoju Šilalėje. 1983 metais atsisakė gydytojo praktikos, pradėjo kartu su tėvu, vyskupu Jonu Viktoru Kalvanu vyresniuoju, dirbti pastoracinį darbą, 1984–1989 m. lankė neakivaizdines evangeliškosios teologijos studijas teologinėje seminarijoje prie Rygos universiteto. Kunigu diakonu išventintas Tauragėje 1984 04 29, o kunigu – 1990 07 29. Tarnavo Lauksargių, Sartininkų, Batakių, Skaudvilės ir kitose parapijose, atstovavo LELB tarptautiniuose susitikimuose. 1993 metais lankė liuteronų teologijos vasaros kursus Concordia seminarijoje St. Louise (Misūrio valstija, JAV).

Po tėvo – vyskupo Jono V. Kalvano vyresniojo – mirties Jonas V. Kalvanas jaunesnysis LELB VI Sinode (1995 m. liepos 29 d.) buvo išrinktas vyskupu ir Konsistorijos pirmininku, konsekruotas per Reformacijos

dienos minėjimo pamaldas – spalio 31 d. – Tauragėje. Tais pačiais metais perėmė ir LELB Konsistorijos leidinio *Lietuvos evangelikų kelias* vyr. redaktoriaus pareigas.

Vyskupas Jonas V. Kalvanas jaunesnysis buvo aktyvus visuomenės veikėjas: dalyvavo valstybės lygmeniu organizuojant pirmosios lietuviškos knygos – kun. Martyno Mažvydo katekizmo – 450-ųjų metinių minėjimą 1997 m., pirmojo Biblijos vertėjo į lietuvių kalbą – kun. Jono Bretkūno mirties 400-ųjų metinių minėjimą 2002 metais. 1998 metais apdovanotas Norvegijos ordinu *Už nuopelnus*.

Kaip ir tėvas – Jonas Viktoras Kalvanas vyresn. – siekė vienybės ir draugystės su Lietuvos reformatų Bažnyčia, kviesdavo į bendrus renginius, kuriuose teko giedoti ir Vilniaus reformatų chorui *Giesmė*.

V. r. ž. inf.

Nauja knyga

Liuteronų paveldo fondo užsakytu 2016 metais Lietuvos evangelikų liuteronų Bažnyčia išleido Martin H. Franzmann knygą **VIEŠPATIES ŽODIS AUGA. Įvadas į Naująjį Testamentą. Kilmė, tikslas ir reikšmė**. Iš anglų kalbos išvertė kun. Arvydas Malinauskas.

Profesorius, teologijos mokslų daktaras Martinas H. Franzmanas (1907-1976) mokėsi Viskonsino liuteronų seminarijoje, studijavo Čikagos universitete, stažavosi Graikijoje, iki mirties tarnavo Bažnyčiai: studijavo, mokė, rašė, skaitė pasikaitas. *Laisvalaikiu miško trobelėje,*

padedamas žmonos ir trijų vaikų, darbavosi kaip dailidė, – rašoma pristatant knygos autorių.

Pats apie savo veikalą Martinas H. Franzmanas rašė: *Mėginau parašyti šioškį tokį įvadą į Naująjį Testamentą, kurio pats ieškojau savo studijų laikais ir nesuradau. Ieškojau knygos, kuri man būtų davusi galimybę ir istoriniu, ir teologiniu požiūriu „praminti taką“ per Naująjį Testamentą: knygos, kuri man būtų leidusi drąsiai „vaikščioti“ Naujajame Testamente ir suteikusi tvirtą pagrindą išsamesniems moksliniams tyrimams ateityje. <...> Stengiausi*

Martin H. Franzmann

parašyti knygą, kuri paskatintų kuo daugiau gilintis į patį Naujojo Testamento tekstą.

Knygos kaina – tik 5 eurai, ją galima įsigyti liuteronų parapijose.

„V.r.ž.“ inf.

VILNIAUS parapijos sesija

Balandžio paskutinį sekmadienį – 29 d. po pamaldų Vilniaus reformatų parapijos taryba, išrinkta 2013 m. atgavus istorinę Vilniaus reformatų bažnyčią, atsiskaitė už nuveiktus darbus.

Darbu, veiklų tvarkant bažnyčios pastatą, nusistovint bendram parapijos gyvenimui, buvo daug. Apie tuos įveiktus sunkumus, iššūkius, kultūrinę – edukacinę veiklą išsamiai pasakojo už Tarybą atsiskaičiusi pirmininko pavaduotoja Danguolė Juršienė. Jai, prieš porą metų išvažiavus dirbti Varėnon oficialiam pirmininkui Alvydui Verbickui, teko labai didelė darbų našta, kuriuos stengėsi įveikti su neišsenkančia energija ir begaliniu entuziazmu, ne visada sulaukdama pagalbos iš tarybos narių ar parapijiečių. Jos Ataskaita sesijos dalyvių buvo sutikta su dėkingumu ir pritarimą reiškiančiais aplodismentais. Finansinė ataskaita, perskaityta buhalterės Laimos Krikščikienės, sukėlė didesnes diskusijas, debatus, o iškilusių klausimų neišsklaidė ir Revizijos komisijos narės Ingridos Ramšienės perskaitytas Aktas. Finansinė ataskaita priimta vienam balsuotojui susilaikius.

Parapijos klebono kun. Raimondo Stankevičiaus pasakojimas apie atliekamą dvasininko tarnystę, sielovadinį darbą nekėlė niekam klausimų, visi vertina jo pastangas suvienyti parapiją, įtraukti jaunimą į parapijos gyvenimą.

Šiais metais baigėsi 2013 m. išrinktos Tarybos ir parapijos pirmininko kadencija. Renkant naują pirmininką buvo sunku apsispręsti tarp puikiai beveik penkis metus vežusios Danguolės ir jauno, perspektyvaus seniūnijų susirinkimuose pasiūlyto kandidato kurt. Giedriaus Vaitiekūno. Danguolei pačiai save kritiškai įvertinus, nugalėjo Giedrius.

Šių metų pradžioje vyko rinkiminiai susirinkimai seniūnijose. Išrinkti šie seniūnai (pirmieji ir antrieji pagal gautų balsų skaičių): Antakalnio – Austė Nakienė ir Simona Česnakaitė, Karoliniškių – Irena Ivaškienė ir Viktorija Liauškaitė, Šeškinės – Irena Petrylienė ir Rasa Ylaitė, Žirmūnų – Aušrinė Čižikienė (viliamasi kad jai padės ir patirtį dirbant parapijos ta-

ryboje perduos mama kurt. Renata Bareikienė). Šie žmonės, vadovaujant išrinktam parapijos pirmininkui Giedriui Vaitiekūnui, ir sudarys parapijos valdymo organą – Parapijos tarybą. Dar pagal *Didžiųjų parapijų nuostatus* prie jų prisijungs parapijos klebonas kun. Raimondas Stankevičius. Tarybos posėdžiuose kaip lygiateisiai nariai, turintys sprendžiamąjį balsą, gali dalyvauti ir parapijai priklausantys LERB kuratoriai, tai būtų: Donatas Balčiauskas, Renata Bareikienė, Nerijus Krikščikas. Dar vienos seniūnijos – Centro – rinkimų rezultatų nepatvirtinus, o buvusiai seniūnei Vidai Cuprevai išvykus gyventi į Kauną, bus šaukiamas pakartotinis Centro seniūnijos reformatų susirinkimas.

Revizijos komisija penkių metų kadencijai iš trijų narių patvirtinta be didesnių debatų: Dalija Gudliauskienė, Danguolė Juršienė, Ingrida Ramšienė.

Sesijoje buvo išrinkti ir delegatai į šių metų Sinodą Biržuose. Vilniaus parapijai atstovaus, be Vilniuje gyvenančių kuratorių, Danguolė Juršienė ir Dalija Gudliauskienė, kandidatai Austė Nakienė ir Donata Indriūnaitė.

Pertraukose (skaičiuojant balsus) apie Vilniaus bažnyčios pastato būsimus renovacijos – remonto dar-

Danguolė Juršienė.

bus pasakojo kurt. Nerijus Krikščikas, apie teisinių reikalų eigą, padėti – parapijos klebonas Raimondas Stankevičius, o *Levandų uosto kapitonas* Danas Arlauskas pakvietė gegužės 13 d. po pamaldų atvykti į parapijos pavasarinę šventę Buikose.

Sesijai pirmininkavo kurt. Renata Bareikienė, dvasinis cenzorius Raimondas Stankevičius, sekretoriavo Alė Klovaitė. Balsus skaičiavo Rita Apšegienė, Gertrūda Šernaitė ir Rūta Vaitiekūnienė.

Sesija pabaigta vieningai *a cappella* giedant Vilniaus parapijos nuo pirmų atsikūrimo dienų pamėgta giesme *Dieve Tėve mielas*.

V.r.ž.inf.

Ataskaitinė – rinkiminė sesija

PANEVĖŽYJE

Balandžio 22-oji – trečias sekmadienis po Velykų. Pamaldas laikė parapijos administratorius vicesuperintendentas kun. Raimondas Stankevičius. Parapijiečių susirinko negausiai – gal sutrukdė pavasariniai sodo darbai...

Pamaldose vyravo pakili nuotaika. Giesmėmis, malda ir Dievo Žodžiu šlovinome Viešpatį. Nemažai parapijiečių dalyvavo Viešpaties Vakarieneje.

Pagiedoję paskutinę šių pamaldų giesmę, tylioje maldoje padėjo Dievui, per trumpą pertraukėlę pasirošėme Sesijai.

Kun. Raimondas Stankevičius sesiją pradėjo malda. Sesijos pirmininku vienbalsiai išrenkamas parapijos seniūnų valdybos pirmininkas – kurt. Petras Romualdas Puodžiūnas, sekretore – Nijolė Grilauskienė. Į balsų skaičiavimo komisiją vienbalsiai išrinkti Ramutė Damanskienė, Birutė Aleknavičienė ir Donatas Yčas. Patvirtinta sesijos darbotvarkė.

P. R. Puodžiūnas detalai supažindino su Lietuvos evangelikų reformatų Parapijų nuostatų projektu. Į parapijietės R. Damanskienės klausimą *Kodėl reikia keisti parapijų nuostatus?*, atsakė kunigas, paaiškinęs, kad per eilę metų susikaupė įvairių pasiūlymų, pakeitimų, pagedavimų, kai kurios parapijos tapo filijomis, atsirado naujų pareigybių būtinumas, todėl kai kuriuos punktus reikia pakeisti, patikslinti.

Po išsamaus Nuostatų projekto išnagrinėjimo parapijos pirmininkas perskaitė Parapijos valdybos veiklos ataskaitą, pasidžiaugė, kad, minint Reformacijos 500 metų Jubiliejų, panevėžiečiai aktyviai dalyvavo įvairiuose renginiuose.

Revizijos komisijos ataskaitą perskaitė RK pirmininkė Palmyra Taučikienė: jokių pažeidimų nerasta, visos surinktos lėšos tvarkomos nepriekaištingai.

Išdalinus parengtus rinkiminius biuletenius, buvo balsuojama. Su balsavimo rezultatais supažindino balsų skaičiavimo komisijos pirmininkas Donatas Yčas.

Parapijos seniūnų valdybos pir-

Kurt. Petras Romualdas Puodžiūnas

mininku vienbalsiai vėl išrinktas kuratorius Petras Romualdas Puodžiūnas.

Į seniūnų valdybą išrinkti: Aldona Mikulėnienė, Palmyra Griciūnienė, Donatas Yčas, Emilis Valkiūnas, Donatas Skiauteris. Į Revizijos komisiją: Nijolė Grilauskienė, Palmyra Taučikienė ir Dalė Žilienė. Į Lietuvos evangelikų reformatų Sinodą Biržuose delegate išrinkta Aldona Mikulėnienė, kandidatu – Donatas Skiauteris.

Paskutinis darbotvarkės klausimas – dėl Garbės seniūnės vardo suteikimo ilgametei seniūnei, finansininkei Lilijai Kutraitei. Parapijos Garbės seniūnė Sigita Audickienė papasakojo apie Lilijos veiklą nuo 1992 metų, kai Ji buvo išrinkta finansininke ir parapijos seniūne. Visus tuos 26 metus aktyviai dalyvavo parapijos veikloje. Tai reto darbštumo, begalinio sąžiningumo, tikslumo, supratingumo, tolerancijos ir draugiškumo pavyzdys visiems, ypač jaunajai kartai. Todėl už ilgametę, nuoširdžią tarnystę parapijoje buvo siūloma Jai suteikti Garbės seniūnės vardą.

Sesijos sekretorė, Revizijos komisijos pirmininkė Nijolė Grilauskienė

Šį pasiūlymą palydėjo audringi plojimai. Kukliais gėlių žiedeliais pasveikinome Liliją, padėkodami Jai už tylų darbštumą, sąžiningumą ir visiems dalijamą gerumą. Dėkojome ir sveikinome pirmininką Petrą, už nuoširdų Dievo Žodžio skleidimą parapijoje dėkojome kunigui R. Stankevičiui.

Po sesijos naujai išrinkta seniūnų valdyba rinkosi į pirmąjį posėdį, kurio metu buvo pasiskirstyta pareigomis. Parapijos seniūnų valdybos pirmininko pavaduotoja išrinkta Palmyra Griciūnienė, finansininke – Aldona Mikulėnienė. Revizijos komisijos nariai pirmininke išsirinko Nijolę Grilauskienę.

Sesijos darbą baigėme agapėje, dar ir dar kartą kalbėdami, planuodami ateities darbus, pirmiausia – apie talką bažnyčioje bei kelionę į Naująją Akmenę.

Kunigams, naujai išrinktai parapijos seniūnų valdybai, revizijos komisijos nariams noriu palinkėti Viešpaties laiminamų darbingų ateinančių metų.

Velykų pamaldos Panevėžyje

Kiekvienais metais švenčiame vieną gražiausių metų švenčių – Velykas – Viešpaties Jėzaus Kristaus Prisikėlimo šventę. Tikėjomės bent jau nedrąsaus pavasario... Deja, rytą, pažvelgę pro langą, išvydome tikrą žiemą – visur balta balta. Laiimei, ji užsibuvo gan trumpai, ir į bažnyčią vykome jau lyjant lietui.

Pamaldas laikė parapijos administratorius, vicesuperintendentas kunigas Raimondas Stankevičius. Jos prasidėjo parapijos choro atliekama giesme *Linksminkis, žeme, džiaukis žmonija*.

Klausėmės Dievo Žodžio, pamokančios homilijos, dauguma parapijiečių dalyvavo Viešpaties Vakarieneje, malda ir giesmėmis šlovinome Viešpatį.

Pasibaigus pamaldoms, pasveikinome gerb. kunigą Raimondą Stankevičių su gražiu 50-ties metų Jubiliejiniu gimtadieniu. Parapijiečių

vardu Jį sveikino parapijos seniūnų valdybos pirmininkas kurt. Petras Romualdas Puodžiūnas ir Sigita Audickienė, o parapijiečiai pagiedojo sveikinimo giesmę *Sveikiname Jus širdingai*.

Po to dar choras pagiedojo giesmę *Atgimsta Kristus*.

Už dvasingas, pakylėtas akimirkas esame dėkingi Viešpačiui, leidusiam vėl džiaugtis buvimu kartu su tikėjimo namiškiais.

Palinkėję vieni kitiems gerų ir gražių dalykų, skirstėmės į namus, o kunigas išskubėjo į pamaldas Kėdainiuose.

Sugrįžę po pamaldų į savo šeimas, pasidžiaugėme Viešpaties Prisikėlimo tikrove, nes tik ši prasmė pripildo mūsų širdis šviesos ir suteikia jėgų gyventi bei su viltimi žvelgti į ateitį.

Sigita Audickienė

Pavasarinė talka Panevėžyje

Balandžio 28-osios rytą, nešini talkai skirtomis priemonėmis ir gerai nusiteikę bendram darbui – bažnyčios patalpų ir aplinkos tvarkymui, rinkosi evangelikų liuteronų ir evangelikų reformatų parapijų nariai.

Talkos darbams vadovavo ev. liuteronų parapijos pirmininkas Bronius Motiejūnas ir bažnyčios patalpų tvarkytoja Elena Šulcienė. Džiugu, kad į talką susirinko net aštuoni talkininkai (abu parapijų pirmininkai ir po tris parapijiečius iš kiekvienos parapijos). Valėme patalpas, langus, atnaujinome vaizdinę medžiagą, vyrai tvarkė stogo lietvamzdžius, genėjo eglės šakas, pasodinome keletą medelių į gyvatvorę, persodinome kai kurias gėles, pašalinome sausas medelių šakeles gyvatvorėje. O nugenėta eglė atvėrė erdvę vaizdą į miesto Pirties pastato pusę!

Gamta mus džiugino. Visą dieną švietė saulė, gaivus vėjelis priminė, jog pavasaris jau čia. Visus lydėjo puiki pavasarinė nuotaika, draugiška atmosfera. Po talkos ev. liuteronų parapijos pirmininkas Bronius

Motiejūnas padėkojo talkininkams, atsilepusiems į organizatorių kvietimą.

Sutvarkyta teritorija liudys, kad ją prižiūri bažnyčią mylintys žmonės.

Palmyra Griciūnienė

I N F O R M A C I J A

I N F O R M A C I J A

I N F O R M A C I J A

Kovo 19 – balandžio 18 dienomis Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių bibliotekoje veikė visuomenės veikėjo, politiko, publicisto, teisininko, istoriko, vertėjo, Lietuvos mokslų akademijos tikrojo nario, teisės mokslų daktaro Augustino Janulaičio 140-osioms gimimo metinėms parengta paroda *Lietuvių tautai ir valstybei: Augustinui Janulaičiui – 140*. Ši paroda buvo labai įdomi reformatams, nes joje buvo eksponuojami Augustino Janulaičio surinkti senieji dokumentai, tarp kurių: 1708 m. Griežės dvaro (Telšių pavietas) inventorių, Vilniaus evangelikų reformatų bažnyčios *Provincijos sinodų nutarimai* (1611–1675 m.).

Balandžio 15 d. Biržų ev. reformatų bažnyčioje įvykusi parapijos sesija **į parapijos valdybą išrinko:** Ritą Marinskienę, Jūratę Duderienę, Kęstutį Vegį, Merūną Jukonį, Algį Zablacką, Otiliją Mačiukienę, Ireną Zablackienę, Ireną Kačerauskiene, Dianą Kuginienę, Otiliją Tuomelienę, Danutę Pranulienę, Ritą Trečiokaite, Elvyrą Prunskienę, Nijolę Kriukėnienę, Gendrą Kaminskiene, Ingą Plepienę, Ireną Narvidienę, Aldoną Kairienę, Laimą Talačkienę, Rasą Jankauskiene. Valdybos pirmininku išrinktas Merūnas Jukonis.

Sinodo delegatais išrinkti: Merūnas Jukonis, Jūratė Duderienė, Petras Kutra, Algis Zablackas, Aldona Kairienė, garbės kuratorė Palmyra Krikščiukienė, Rita Marinskienė, Irena Zablackienė. Kandidatais į Sinodo delegatus išrinktos Nijolė Kriukėnienė ir Danutė Benevičiūtė.

Balandžio 22 d., trečiąjį sekmdienį po Velykų, įvyko Panevėžio ev. reformatų parapijos sesija. Parapijos seniūnų valdybos pirmininku vienasbalsiai vėl išrinktas kurt. Petras Romualdas Puodžiūnas. Į seniūnų valdybą išrinkti: Aldona Mikulėnienė, Palmyra Gričiūnenė, Donatas Yčas, Emilis Valkiūnas, Donatas Skiauteris. Į Revizijos komisiją: Nijolė Grilauskienė, Palmyra Taučikienė ir Dalė Žilienė. Į Lietuvos evangelikų reformatų Sinodą Biržuose delegate išrinkta Aldona Mikulėnienė, kandidatu – Donatas Skiauteris.

Balandžio 25 d. Kėdainių krašto muziejaus Daugiakultūriame centre vėl vyko klasikinės muzikos koncertas, skirtas labdaros-paramos akcijai *Kėdainiams reikia vargonų!*, grojo Kėdainių muzikos mokyklos styginių instrumentų orkestras, vadovaujamas Zitos Smikienės, projekto iniciatorius – Robertas LAMSODIS (forte-

pijonas) ir Vytenis GURSTIS (fleita).

Balandžio 29 d., po pamaldų, Vilniaus reformatų parapijos taryba, išrinkta 2013 m. atgavus istorinę Vilniaus reformatų bažnyčią, atsiskaitė už nuveiktus darbus. Ataskaitą perskaitė pirmininko pavaduotoja Danguolė Juršienė, finansinę ataskaitą perskaitė buhalterė Laima Krikščiukienė, revizijos komisijos narė Ingrida Ramšienė – Revizijos aktą. Parapijos pirmininku išrinktas Giedrius Vaitiekūnas, parapijos valdymo organą – Parapijos tarybą – sudarys: Antakalnio seniūnės Austė Nakienė ir Simona Česnaikaitė, Karoliniškių – Irena Ivaškienė ir Viktorija Liauškaitė, Šeškinės – Irena Petrylienė ir Rasa Ylaitė, Žirmūnų – Aušrinė Čižikienė. Centro seniūnijos rinkimų rezultatų nepatvirtinus, bus šaukiamas pakartotinis Centro seniūnijos reformatų susirinkimas.

Muzikos stovykla 2018

Kviečiame prisijungti ir kartu džiaugtis muzika, naujais draugais, augti dvasiškai bei smagiai praleisti vasaros dienas **Muzikos stovykloje!** Praėjusiais metais su kaupu pateisinusi lūkesčius, antroji *Muzikos stovykla* šįkart vyks Kauno rajone. Pirmenybė dalyvauti joje yra suteikiama jauniui iš Lietuvos evangelikų reformatų Bažnyčios, Jaunimo draugijos *Radvila* nariams bei tiems, kurie dalyvavo stovykloje praėjusiais metais.

Stovyklai vadovaus Kauno evangelikų reformatų bažnyčioje tarnaujantys Frank ir Emily van Dalen'ai bei Irma Zablackaitė. Chorui akom-

ponuos Žvilė Kudirkaitė iš Kauno ir Aušra Pačegonytė iš Vilniaus. Šiais metais prie mūsų prisijungs ir stovyklos chorui vadovaus T. J. Ellis iš Greenville, Pietų Karolinos (JAV). Jis vadovauja bažnyčios, iš kur tarnauti pas mus atvykę Frank ir Emily van Dalen'ai, chorui. Choras priklauso Greenville ARP Bažnyčiai (JAV). Kartu su T. J. Ellis atvyks ir jaunimas iš minėtosios Bažnyčios.

Visi stovyklos dalyviai kviečiami atsivežti savo turimus muzikos instrumentus. Kartu galėsime sukurti kažką nepakartojamo! Norime paminėti, kad, kaip ir praėjusiais metais, ši sto-

vykla vyks anglų ir lietuvių kalbomis, bus vertėjai. Ir šiais metais didžioji dalis giesmių, kurias giedosime, bus lietuvių kalba, – sakė Emily Van Dalen.

STOVYKLA VYKS LIEPOS 29 – RUGPJŪČIO 5 D. JUODELYNĖS SODYBOJE, KAUNO RAJONE.

Jei turite klausimų, susisiekite:
EMILY VAN DALEN:
emilyjvandalen@gmail.com,
facebook.com/emily.vandalen
IRMA ZABLACKAITĖ:
izablackaite@gmail.com,
+370 695 80 749,
facebook.com/izablackaite

Man į lūpas idėjo naują giesmę, šlovės mūsų Dievui giesmę (Ps 40,4)

Sveikiname

Vilniaus reformatų parapijai – vėl džiugi žinia:
Balandžio 16 d. pasaulį išvydo
NAGLIS BENEDIKTAS PAULIKAS!

Sveikiname laimingų Tėvelių šeimą:
Gabiją Ramšaitę ir Lauryną Pauliką!
Džiugūs sveikinimai ir seneliams –
Ingridai ir Vydūnui Ramšoms,
sulaukusiems vaikaičio Naglio Benedikto!

Aukite sveiki, te Viešpats saugo ir globoja Jus!

Vilniaus ev. reformatų parapijos taryba

Sveikiname

RITĄ SKEBERDIENĘ,
balandžio 4 d. atšventusią 80 metų Jubiliejų!

BARAUSKĄ HENRIKĄ,
balandžio 20 d. atšventusią 90 metų Jubiliejų!

*Viešpaties malonė tebūna su Jumis!
Telydi Jus džiaugsmas ir laimė!*

Vilniaus ev. reformatų parapijos taryba

Balandžio 21 d. vilniečiai reformatai senjorai lankėsi Prezidentūroje.
Prie Šimtmečio stendo senjorės Vidā ir Irena.

Leidinio spaudos rėmėjas

Birbynių g. 4a, LT-02121, Vilnius
tel.: +370 5 2627585
mob.tel.: +370 655 24403
Linksmoji g.5, LT-02041, Vilnius
tel.: +370 5 2639004
mob.tel.: +370 652 11944
www.klion.lt

LAIDA EVANGELIKAMS

„KELIAS“

„LRT Kultūra“ kanalu
sekmadienį 8.45 val.,

Laidos redaktorius
Tomas Pavilanskas-Kalvanas,
el.p. tomaspaka@gmail.com
mob. tel. 8 676 05538

Laiškus redakcijai galite rašyti:

Pylimo 20-13, Vilnius,
Vilniaus ev. reformatų parapijos raštinė,
el.p. dalija.gudliauskienė@gmail.com

Parengė Dalija Gudliauskienė,
tel. 8 685 74 951

Redagavo, spausdino
Genovaitė Mikalajūnienė,
Damian Finer

Leidėjas:

Vilniaus ev. reformatų parapija
Tiražas 100 egz.

Leidėjai straipsnius taisto ir trumpina
savo nuožiūra

9 772029 512000

Laikraštis platinamas už auką.
Leidžiamas tik iš surinktų aukų.